

บ้านเราแล้วละ

ปีที่ ๕๖ ฉบับที่ ๔ ประจำเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๑
นิตยสารภาพข่าวทั่วถิ่น สำนักกิจการความมั่นคงภายใน
กรมการปกครอง ISSN ๑๑๒๐-๓๐๘

ความมั่นคงทางอาหาร

ปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่

(FAO , 1996)

บทบรรณาธิการ เดือนพฤษภาคม 2561

วารสารบ้านเราสงบสุข

นิตยสารภาพข่าวทักษิณ

ประธานกรรมการอำนวยการ อาทิตย์ บุญญะโสภิต

รองประธานกรรมการอำนวยการ

ศักดิ์ชัย แดงฮ่อ, ชำนาญวิทย์ เตรีตน์, นิวัฒน์ รุ่งสาคร

เลขานุการคณะกรรมการอำนวยการ

อุดมเขต ราชภรณ์

หัวหน้าสำนักงาน

ศักดิ์ชัย แดงฮ่อ

รองหัวหน้าสำนักงานและบรรณาธิการ

อุดมเขต ราชภรณ์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

จักรเศ พิชายาคม

ผู้จัดการ

จักรเศ พิชายาคม

เลขานุการบรรณาธิการ

ฐวัฒน์ ช่วยชูวงษ์

กองบรรณาธิการ

จักรเศ พิชายาคม, กษณัฏ พัฒนะวิชัย, ภาณุพงศ์ บัณฑิตบุตร,
ชมพิชา ชาญกุล, บัณฑูร สุนทรสมบัติ, ตรีเพชร ปุณยวรารักษ์,
พัฒนจิตา นำพูลสุขสันต์, ปริญญา เทียนทรัพย์,
อดิพงษ์ ไชยกุล, สามารถ ปุสสปัญญา, พุทธิพงษ์ ศัตรูพินาศ,
จ.อ.สุมาศ ธรรมสาร, เจตนาพงศ์ โชคสวัสดิ์กุล,
พงษ์พัทธ์ สีนราย, ปาจริย คล่องใจ,
ธัญญพัทธ์ สมบูรณ์ผล, สันติภาพ คุณศิริวัฒนา

กองจัดการ

รัชกรณ รัชต์วัฒน์ธนกุล, สันติภาพ คุณศิริวัฒนา,
สุดาวลัย ฉัตรสุวรรณยิ่ง, พิชัย นัทธิ, ภาณุจนา มาตวิจิตร,
ธัญญพัทธ์ สมบูรณ์ผล, สุดารัตน์ แกนเพ็ชร,
ขวัญใจ จีนสุข, ปรีชา บุญเกื้อ, วลลภ สายสรอย

สำนักงาน

กองบรรณาธิการวารสารบ้านเราสงบสุข
สำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย ถนนอัยยรักษ์ แขวงวัดราชพิธ
เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทรศัพท์ 02 226 0533 โทรสาร 02 222 8860
E-mail : myhomepeace@hotmail.com

พิมพ์ที่

สภายดีออฟอาร์ต เลขที่ 17 แขวงหนองแขม
เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160 จำนวน 1,050 ฉบับ

สวัสดิ์ท่านผู้อ่านทุกท่านครับ วารสารบ้านเราสงบสุขฉบับนี้มาในแนวคิด
“ความมั่นคงทางอาหาร : ปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่” ซึ่งประเด็น
ความมั่นคงทางอาหารนี้เป็นแนวโน้มด้านความมั่นคงที่นานาประเทศให้ความสนใจ
เป็นอย่างมากเนื่องจากอาหารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของประชากร
อันนำมาสู่ความอยู่รอดของประเทศ

ภายในฉบับขอนำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับความมั่นคงทางอาหารว่าคืออะไร
ภัยคุกคามด้านความมั่นคงทางอาหารส่งผลกระทบต่อประเทศไทยหรือไม่
และประเทศไทยควรรับมืออย่างไร สำหรับบทความต่อมาเป็นบทความต่อเนื่อง
จากฉบับที่แล้วเกี่ยวกับ **เขตแดนไทย-ลาว** ซึ่งฉบับนี้จะกล่าวเกี่ยวกับสภาพ
ภูมิประเทศและสถานการณ์สำรวจเพื่อจัดทำหลักเขตแดนที่ชัดเจนของ
ทั้งสองประเทศในปัจจุบัน นอกจากนี้ ในภาคปกิณกะขอนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยว
รวมถึงวิถีชีวิตของผู้คนที่ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก สถานที่ที่แม้จะมีความเจริญ
ก้าวเข้ามาอย่างมาก แต่สังคมที่นั่นยังอยู่ร่วมกับธรรมชาติและดำเนินชีวิตแบบ
เรียบง่าย น่าสนใจมากครับ

ขอให้ผู้อ่านทุกท่านได้รับสาระและความบันเทิงจาก **วารสารบ้านเราสงบสุข**
ฉบับนี้ แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้าครับ

นายอุดมเขต ราชภรณ์
ผู้อำนวยการสำนักกิจการความมั่นคงภายใน
บรรณาธิการ

<https://www.facebook.com/pg/banraesongsook-1719433098301606/>

<http://pubhtml5.com/bookcase/skvr>

CONTENT

3. ความมั่นคงทางอาหาร : ภัยคุกคามประเทศไทย

4. กับ!
มั่นคง

เรียบเรียง : ปาจริย คล่องใจ
ข้อมูลจาก : สำนักวิชาการ สำนักงาน
เลขาธิการวุฒิสภา และมูลนิธิอินโซบาย
สุทวาร

5. บทความพิเศษ

เขตแดนไทย-ลาว

6. ตอนที่ 2 : สภาพภูมิประเทศและ สถานะการสำรวจ

ตะวันลับฟ้า..ที่.. แม่สวด

สันติภาพ คุณศิริวัฒนา : เรียบเรียง

ขามข่าเผ่าม้ง

พงษ์พัทธ์ สีนราย : เรียบเรียง
เก่ง อินทนนท์ : ภาพ

8.

ความมั่นคงทางอาหาร : ภัยเงียบคุกคามประเทศไทย?

เรียบเรียง : ปาจริย์ คล่องใจ

ข้อมูลจาก : สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

และมูลนิธินโยบายสุขภาวะ

ความมั่นคงทางอาหารกลายเป็นปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่หลายประเทศกำลังเผชิญและมีมาตรการต่าง ๆ รับมือกับความท้าทายดังกล่าว เพื่อความอยู่รอดของประชากรในประเทศและประชากรโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนาที่ปัญหานี้กำลังมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ การเกิดวิกฤตด้านพลังงาน ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม และการให้ความสำคัญของการผลิตพืชอาหารลดลง เน้นการผลิตพืชพลังงานมากขึ้น จึงทำให้ราคาพืชอาหารสูงขึ้น จนทำให้ประชากรที่ยากจนไม่สามารถเข้าถึงอาหารได้

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations - FAO) ได้ให้ความหมายของความมั่นคงทางอาหารไว้ว่า หมายถึง “สถานะที่คนทุกคนและทุกขณะเวลามีความสามารถทั้งทางกายภาพและทางเศรษฐกิจที่สามารถเข้าถึงอาหารที่เพียงพอ ปลอดภัย และมีคุณค่าทางโภชนาการเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจด้านอาหารเพื่อให้เกิดชีวิตที่มีพลังและมีสุขภาพ”

พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ให้คำนิยามว่า “ความมั่นคงทางอาหาร หมายถึง การเข้าถึงอาหารที่มีอย่างเพียงพอสำหรับการบริโภคของประชาชนในประเทศ อาหารมีความปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการเหมาะสมตามความต้องการตามวัยเพื่อการมีสุขภาพที่ดี รวมทั้งการมีระบบการผลิตที่เกื้อหนุน รักษาความสมดุลของระบบนิเวศวิทยาและความคงอยู่ของฐานทรัพยากรอาหารทางธรรมชาติของประเทศ ทั้งในภาวะปกติหรือเกิดภัยพิบัติ สาธารณภัย หรือการก่อการร้ายอันเกี่ยวเนื่องจากอาหาร” จากนิยามที่กล่าวข้างต้นจึงกล่าวได้ว่าความมั่นคงทางอาหารหมายถึง การที่ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงอาหารที่ปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างพอเพียง

องค์ประกอบของความมั่นคงทางอาหาร ของ FAO

การมีอาหารเพียงพอ (Food Availability) :

มีอาหารในปริมาณที่เพียงพอและมีคุณภาพที่เหมาะสมทั้งจากการผลิตภายในประเทศและ/หรือการนำเข้า

การเข้าถึงอาหาร (Food Access) : เข้าถึงทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อการหาอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการที่เหมาะสม

การใช้ประโยชน์จากอาหาร (Food Utilization) :

ใช้ประโยชน์จากอาหารในการบริโภคในปริมาณที่เพียงพอ มีน้ำสะอาดในการบริโภค-อุปโภค มีสุขอนามัยและการดูแลสุขภาพที่ดี

การมีเสถียรภาพด้านอาหาร (Food Stability) :

ประชาชนหรือครัวเรือนต้องเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอตลอดเวลาไม่มีความเสี่ยงในการเข้าถึงอาหารเมื่อเกิดความขาดแคลนขึ้นมาอย่างกะทันหัน

อาหารที่มีคุณภาพและความปลอดภัยจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งต่อการดำรงสุขภาวะที่ดีของประชาชน เพราะนอกจากจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพในทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพแล้วยังมีผลต่อการค้าและเศรษฐกิจของประเทศด้วย

แม้ว่าวิกฤตอาหารของโลกยังไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในปัจจุบัน เพราะประเทศไทยไม่ได้ผลิตอาหารเพียงพอเฉพาะการบริโภคภายในประเทศเท่านั้น แต่มีภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญสามารถผลิตอาหารได้มากพอที่จะส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศโดยเป็นทั้งผู้ผลิตและส่งออกอาหารรายใหญ่ของโลก สินค้าเกษตรหลายชนิดที่ไทยสามารถส่งออกได้ มีจำนวนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของผลผลิตทั้งหมด และบางชนิด เช่น ข้าว มันสำปะหลัง สับปะรดกระป๋อง และกุ้ง ส่งออกเป็นอันดับ 1 ของโลก ส่งออกน้ำตาลเป็นอันดับ 2 ของโลก และส่งออกไก่เนื้อเป็นอันดับ 4 ของโลก เป็นต้นจนเป็นผลให้ประเทศไทยสามารถประกาศตัว เป็นครัวของโลก (Kitchen of the World) ได้

แต่อย่างไรก็ตามยังไม่ถือว่าประเทศไทยมีความมั่นคงทางด้านอาหาร (Food Security) เนื่องจาก FAO ได้เปิดเผยข้อมูลว่า ประชาชนไทยส่วนหนึ่งยังจัดอยู่ในกลุ่มผู้อดอยาก (Hunger) หรืออยู่ในภาวะทุพโภชนาการ (Undernourished people) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อการผลิตพืชอาหาร เช่น ฐานทรัพยากรธรรมชาติมีแนวโน้มเสื่อมโทรมรุนแรงส่งผลกระทบต่อการผลิตภาคเกษตร และความมั่นคงทางอาหาร ระบบการผลิตภาคเกษตรยังต้องพึ่งปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศ ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูง ขณะที่พื้นที่การเกษตรมีจำกัดและถูกใช้ไปเพื่อกิจการอื่นรวมทั้งมีปัญหาชาวต่างชาติอาศัยช่องว่างของกฎหมายเข้ามาครอบครองที่ดินเกษตรกรรม ส่งผลให้คนไทยสูญเสียสิทธิการครอบครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินและแรงงานภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลง ส่วนการเชื่อมโยงผลผลิตเกษตรกับภาคอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่านั้นยังอยู่ในวงแคบและล่าช้าเนื่องจากการพัฒนาเป็นแบบแยกส่วนขาดการรวมกลุ่มอย่างเป็นระบบและยังยืนอีกทั้งยังมีปัจจัยภายนอกที่กระทบต่อความมั่นคงทางอาหาร เช่น การเปิดเสรีการค้าและการลงทุนตามข้อตกลงการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ประเทศไทยมีแนวโน้มเสี่ยงต่อการเข้าถึงอาหารในอนาคตได้

จากการสำรวจราคาสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาพบว่าสินค้าอาหารในประเทศไทยมีราคาเพิ่มขึ้นสูงกว่าสินค้าประเภทอื่น ๆ กว่าสองเท่า โดยครัวเรือน 20% ที่จนที่สุดของประเทศ มีค่าใช้จ่ายด้านอาหารต่อรายได้สูงถึงร้อยละ 47.2 ขณะที่ครัวเรือน 20% ที่รวยที่สุดของประเทศ มีค่าใช้จ่ายด้านอาหารต่อรายได้เพียงร้อยละ 11.2 เท่านั้น คนจนจึงภาระค่าใช้จ่ายด้านอาหารสูง ขณะที่มีความมั่นคงทางอาหารต่ำ โดยเฉพาะคนจนที่ไม่สามารถผลิตอาหารเองได้

นอกจากจะต้องแบกภาระค่าใช้จ่ายด้านอาหารสูงแล้ว คนจนยังได้รับสารอาหารไม่เพียงพอต่อความต้องการ กล่าวคือ ได้รับพลังงานจากอาหารที่บริโภคต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์ขั้นต่ำที่ควรได้รับคือ 1,882 กิโลแคลอรี ต่อคนต่อวัน แต่ครัวเรือน 20% ที่จนที่สุด ได้รับพลังงานจากอาหารเพียง 1,763 กิโลแคลอรีต่อคนต่อวัน ในขณะที่ครัวเรือน 20% ที่รวยที่สุด ได้รับพลังงานจากอาหารสูงถึง 2,438 กิโลแคลอรีต่อคนต่อวัน

แม้ในภาพรวมประเทศไทยจะยังมีความมั่นคงทางอาหารแต่คนไทยกลับมีความมั่นคงทางอาหารลดลง โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่พึ่งตนเองด้านอาหารได้น้อยลง และมีความเสี่ยงในการบริโภคมากขึ้น รวมทั้ง คนจนที่ไม่ได้ผลิตอาหารเอง ที่ต้องแบกภาระค่าใช้จ่ายด้านอาหารสูงขึ้น แต่ได้รับสารอาหารไม่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย ความไม่มั่นคงทางอาหารจึงเป็นเสมือนภัยเงียบที่กำลังคืบคลานเข้ามาในสังคมไทย ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก หรือภาวะโลกร้อน โดยเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งการผลิตอาหารของประเทศไทย ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของประชากรโลก ทำให้ความต้องการอาหารมากขึ้นด้วย

ดังนั้นจึงเป็นโอกาสที่ดีสำหรับประเทศไทยที่มีข้อได้เปรียบเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิประเทศ อุดมสมบูรณ์ ภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการเกษตร และเกษตรกรไทย มีประสบการณ์ ในด้านการผลิต จะทำให้ประเทศมีรายได้จากการส่งออกอาหารไปเลี้ยงประชากรโลก โดยจะต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง ภาครัฐส่งเสริมให้มีการใช้นโยบายการคุ้มครองที่ดินพร้อมกับส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาทางการเกษตร โดยเฉพาะเรื่องพันธุ์ ในการเพิ่มผลผลิตทางการผลิต เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับประเทศไทย ในระยะยาว ประกอบกับต้องมีการวางแผนการใช้ที่ดินและการบริหารจัดการระบบชลประทานอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดการขาดแคลนอาหารในประเทศ ซึ่งอาจเป็นผลให้ประเทศไทยขาดความมั่นคงทางอาหารในอนาคตได้

เขตแดนไทย - ลาว

บทความพิเศษ

ตอนที่ 2 : สภาพภูมิประเทศและสถานะการสำรวจ

เรียบเรียง : กษนัท พัฒนะวิชัย

ในฉบับที่แล้ว ได้เกริ่นนำและกล่าวถึงจุดกำเนิดของเขตแดนไทย - ลาว ที่มีที่มาจากการกำหนดเส้นเขตแดน โดยสนธิสัญญาและอนุสัญญาต่าง ๆ ระหว่างสยามกับฝรั่งเศสตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ซึ่งได้กำหนดให้แนวเขตแดนด้านฝั่งขวาแม่น้ำโขงเป็นของไทย และเป็นไปตามสันปันน้ำตามทิวเขาหลวงพระบางและแม่น้ำเหืองเป็นเขตแดน ซึ่งรวมความยาวตลอดแนวเขตแดนทั้งสิ้นประมาณ 1,810 กิโลเมตร

สำหรับฉบับนี้ จะมาขยายความเขตแดนไทย - ลาวในรายละเอียดตามสภาพภูมิประเทศตลอดจนสถานะการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนไทย - ลาวในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร

เขตแดนระหว่างไทย - ลาว (จากเหนือลงใต้) สามารถแบ่งได้ตามสภาพภูมิประเทศต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) แม่น้ำโขงตอนบน (จากสบรวกถึงแก่งผาได จังหวัดเชียงราย) เขตแดนช่วงนี้มีความยาวประมาณ 97 กิโลเมตร โดยเส้นเขตแดนจะเริ่มจากสบรวก (บริเวณแม่น้ำรวกไหลมาบรรจบแม่น้ำโขง) ซึ่งเป็นจุดร่วม 3 ประเทศ (ไทย - ลาว - เมียนมา) ในเขตอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ไปตามแม่น้ำโขง ในเขตอำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ และอำเภอเวียงแก่น ที่บริเวณแก่งผาได จังหวัดเชียงราย

2) สันปันน้ำตอนเหนือ (จากแก่งผาได จังหวัดเชียงราย ถึงภูเขามะเขือ จังหวัดพิษณุโลก) เขตแดนช่วงนี้มีความยาวประมาณ 507 กิโลเมตร โดยเริ่มจากบริเวณแก่งผาได อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย และต่อไปตามสันปันน้ำของเทือกเขาหลวงพระบาง ในเขตอำเภอเวียงแก่น และอำเภอเทิงผ่านจังหวัดพะเยา ในเขตอำเภอเชียงคำ จังหวัดน่าน ในเขตอำเภอสองแคว อำเภอทุ่งช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอบ่อเกลือ อำเภอแม่จริม อำเภอเวียงสา และอำเภอนาน้อย จังหวัดอุดรธานี อำเภอบ้านโคก และอำเภอน้ำปาด และสิ้นสุดที่ภูเขามะเขือ จังหวัดพิษณุโลก ในเขตอำเภอชาติตระการ

3) น้ำเหือง (จากภูเขามะเขือ จังหวัดพิษณุโลก ถึงสบเหือง จังหวัดเลย) เขตแดนช่วงนี้มีความยาวประมาณ 153 กิโลเมตร โดยเริ่มจากภูเขามะเขือซึ่งเป็นต้นน้ำของแม่น้ำเหือง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก และไปตามร่องน้ำลึก (thalweg) ของน้ำเหือง ผ่านจังหวัดเลย ในเขตอำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย อำเภอภูเรือ อำเภอท่าลี่ และอำเภอเชียงคาน จนถึงสบเหือง (บริเวณแม่น้ำเหืองไหลมาบรรจบแม่น้ำโขง) ในเขตอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

4) แม่น้ำโขงตอนล่าง (จากสบเหือง จังหวัดเลย จนถึงห้วยดอน จังหวัดอุบลราชธานี) เขตแดนช่วงนี้มีความยาวประมาณ 858 กิโลเมตร โดยจะเริ่มจากสบเหืองไปตามแม่น้ำโขง ในเขตอำเภอเชียงคาน อำเภอปากชม จังหวัดเลย ผ่านจังหวัดหนองคาย ในเขตอำเภอสังคม อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอท่าบ่อ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอโพนพิสัย และอำเภอรัตนวาปี จังหวัดบึงกาฬ อำเภอปากคาด อำเภอเมืองบึงกาฬ อำเภอบุ่งคล้า และอำเภอบึงโขงหลง จังหวัดนครพนม ในเขตอำเภอบ้านแพง อำเภอท่าอุเทน อำเภอเมืองนครพนม และอำเภอธาตุพนม จังหวัดมุกดาหาร ในเขตอำเภอหว้านใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร และอำเภอดอนตาล จังหวัดอำนาจเจริญ ในเขตอำเภอชานุมาน และจังหวัดอุบลราชธานี ในเขตอำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอศรีเมืองใหม่ จนถึงปากห้วยดอนที่อำเภอโขงเจียม

5) ห้วยดอน เขตแดนช่วงนี้เป็นเขตแดนทางน้ำจะแยกจากแม่น้ำโขงไปตามห้วยดอนจนถึงต้นน้ำห้วยดอนในเขตอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

6) สันปันน้ำตอนใต้ (จากต้นน้ำห้วยดอน ถึงช่องบก) เขตแดนช่วงนี้มีความยาวประมาณ 195 กิโลเมตร โดยเริ่มจากต้นน้ำห้วยดอน อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และต่อไปตามสันปันน้ำของเทือกเขาพนมดงรักซึ่งปันน้ำระหว่างทะเลสาบเขมรและแม่น้ำโขงฝ่ายหนึ่งกับตกแม่น้ำมูลอีกฝ่ายหนึ่งในเขตอำเภอโขงเจียม อำเภอสิรินธร อำเภอบุณฑริก อำเภอนาจะหลวย และอำเภอน้ำยืน จนถึงช่องบกในเขตอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นจุดร่วม 3 ประเทศ (ไทย - ลาว - กัมพูชา)

สถานการณ์สำรวจและจัดทำหลักเขตแดนไทย – ลาวในปัจจุบัน

ในช่วงที่ดำเนินการตามบทความฉบับนี้ (เดือนมีนาคม 2561) มีสถานการณ์สำรวจและจัดทำหลักเขตแดนไทย – ลาวทั้งทางบกและทางน้ำ ดังนี้

1) การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบก เพื่อให้การสำรวจเขตแดนตลอดแนวเป็นไปอย่างเป็นระบบ คณะกรรมาธิการเขตแดนร่วมไทย – ลาว ได้แบ่งพื้นที่การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนเป็น 16 ตอน (sector) โดยแบ่งเป็นเขตแดนทางบก 6 ตอน และเขตแดนทางน้ำ 10 ตอน โดยตกลงที่จะดำเนินการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนในพื้นที่เขตแดนทางบกก่อน (ตอนที่ 2, 3, 4, 5, 15 และ 16) ดังรูป

การดำเนินการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกระหว่างไทย – ลาว ในภูมิภาคจริงเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน ขณะนี้ ทั้งสองฝ่ายสามารถร่วมกันจัดทำหลักเขตแดนทางบกได้ทั้งสิ้น 210 หลัก เป็นระยะทาง 676 กิโลเมตร หรือร้อยละ 96 ของความยาวเขตแดนทางบกทั้งหมด (702 กิโลเมตร)

2) การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนในแม่น้ำโขง และแม่น้ำเหือง (เขตแดนทางน้ำ) ภายหลังจากที่ไทยและลาวได้ลงนามในความตกลงระหว่างไทย – ลาว เกี่ยวกับการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนตลอดแนวร่วมกันในปี พ.ศ. 2539 แล้วทั้งสองประเทศได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกก่อน สำหรับการเจรจาเพื่อสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองได้เริ่มขึ้นในปีพ.ศ.2545 ทั้งนี้ในปัจจุบันทั้งสองฝ่ายยังอยู่ในระหว่างการเจรจาจัดทำแผนแม่บทและข้อกำหนดอำนาจหน้าที่ (TOR) ในการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางน้ำ

จากการดำเนินการเกี่ยวกับเขตแดนไทย – ลาวในรายละเอียดตามสภาพภูมิประเทศและสถานการณ์สำรวจและจัดทำหลักเขตแดนไทย – ลาว ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าทั้งสองฝ่ายมีความพยายามที่จะทำให้เขตแดนระหว่างกันมีความชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการภายในเขตอำนาจอธิปไตยของตน ในฉบับหน้าจะได้นำเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลไกในการแก้ไขปัญหาเขตแดนไทย – ลาว ซึ่งเป็นรูปธรรมและดำเนินการร่วมกันอยู่ในปัจจุบัน

ตะวันลับฟ้า...ที่ แม่สอด

สันติภาพ คุณศิริวัฒนา : เรียบเรียง

ผู้เขียนได้มีโอกาสไปราชการที่ อ.แม่สอด จังหวัดตาก ปัจจุบันนี้เส้นทางถนนสายตาก-แม่สอด กำลังได้รับการก่อสร้างให้เป็นถนน 4 เลน เพื่อรองรับการพัฒนาให้อำเภอแม่สอด เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด เพื่อให้เป็นประตูเชื่อมอันดามันสู่อินโดจีนเส้นทางในปัจจุบันนั้นถ้าหากสร้างเสร็จแล้วคาดว่าจะช่วยลดอุบัติเหตุได้มากทีเดียว เนื่องจากในอดีตเป็นถนน 2 เลน ขึ้น-ลงเขา คดเคี้ยว ผ่านโค้งอันตรายมากมาย เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินเป็นอย่างมาก แต่เราจะไม่กล่าวถึงเรื่องนี้กัน ผู้เขียนขอแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวระหว่างทางไป อ.แม่สอด ดีกว่าครับ อันดับแรกที่เดินทางผ่านก็คือ **“ตลาดสดดอยมูเซอ”** ตลาดแห่งนี้เป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ มีร้านค้า แผงลอยมากมาย ละลานตาไปหมด มีสินค้าทั้งของสด และของแห้งให้ได้จับจ่ายซื้อของกัน มีทั้งของกินของใช้ ผัก ผลไม้สด ๆ ราคาไม่แพง ปัจจุบันได้เปิดตลาดอีกหนึ่งแห่งอยู่ฝั่งตรงกันข้ามกับตลาดเดิม มีที่จอดรถกว้างขวาง ผู้เขียนได้เดินเที่ยวชมตลาดพร้อมทั้งซื้อผลไม้ มาทาน บอกได้เลยว่า สด อร่อย ผักสดก็อวบใหญ่ดูดีมาก ราคาเหมาะสมกับคุณภาพสินค้า

จากนั้นเดินทางต่อมาก็จะผ่านอุทยานตาสินมหาราช อยู่ริมทางหลวง ลักษณะภูมิประเทศของอุทยานฯ เป็นเขาสูงสลับซับซ้อน มีต้นกระบากใหญ่ ที่มีความสูงถึง 50 เมตร เส้นรอบวงประมาณ 16 เมตร ประมาณ 12 คนโอบ ถือว่าใหญ่ที่สุดในประเทศไทยเลยทีเดียว อีกทั้ง ยังมี น้ำตก และถ้ำ ให้ได้เที่ยวชมอีกด้วย

ผู้เขียนเดินทางมาถึงอำเภอแม่สอดแล้วต้องบอกว่า ภายในตัวเมืองแม่สอดถึงแม้จะมีความเจริญเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา แต่ก็ยังคงมีความสงบเรียบง่าย ผู้คนที่นี่ยังคงใช้ชีวิตทำกิจกรรมกันอย่างสบาย ๆ ไม่รีบเร่ง เหมือนคนในเมืองใหญ่ ๆ ที่ต้องมีการแข่งขันกันสูง ชั้รถชมบ้านเมือง ชาวแม่สอดไปก็อยากรู้ว่าคนที่ ใช้เวลาว่างในยามเย็น ผ่อนคลายและพักผ่อนหลังจากการทำงานด้วยวิธีอะไร แล้ว ผู้เขียนก็ได้รู้ว่าที่ อ.แม่สอด นั้นมีอ่างเก็บน้ำ อำเภอแม่สอด (สันหัวฝาย) ซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนใน ยามเย็นของชาวแม่สอด จึงไม่รอช้าขับออกไปชมทัศนียภาพที่อ่างเก็บน้ำแห่งนี้ในเวลาเย็นจะมีประชาชนมาออกกำลังกาย บ้างก็วิ่ง บ้างก็เดินบ้างก็นั่งเล่นคุยกันเป็นกลุ่ม มาดูพระอาทิตย์ลับขอบฟ้า รับลมเย็น ๆ เป็นบรรยากาศ ที่สวยงามมาก เห็นแล้วก็อิจฉาคนแม่สอด นิด ๆ ที่มีสถานที่

สวยงามแบบนี้และที่นี่ยังมีร้านอาหารไว้บริการ ลูกค้าให้มานั่งรับประทานอาหารอีกด้วยทานอาหารไปชมวิว บรรยากาศรอบ ๆ อ่างเก็บน้ำไปเพลิน ดิครับหากมีโอกาสได้มาเมืองแม่สอดก็ลองแวะ มาเที่ยวชมกันนะครับ

ชาวเขาเผ่าม้ง

พงษ์พัทธ์ ลินราย : เรียบเรียง

เก่ง อินทนนท์ : ภาพ

จากบทความครั้งที่ผ่านมามีการนำเสนอประวัติและความเป็นมาของชาวเขาเผ่าลาหู่หรือมุเซอมาแล้ว สำหรับบทความในครั้งนี้จะขอนำเสนอประวัติและความเป็นมาของชาวเขาเผ่าม้ง ซึ่งเป็นหนึ่งในจำนวนชาวเขา 9 เผ่า ที่ประเทศไทยได้สำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติไว้ในชื่อกลุ่ม ชุมชนบนพื้นที่สูง (ชาวเขา ๙ เผ่า) ซึ่งได้รับการกำหนดเลขประจำตัวในกลุ่ม 6-xxxx-71xxx-xx-x และรัฐบาลไทยได้มีนโยบายให้สถานะและให้สิทธิต่าง ๆ เช่นเดียวกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น

ประวัติความเป็นมา

สันนิษฐานกันว่าชาวเขาเผ่าม้งอพยพมาจากที่ราบสูงทิเบต ไชบีเรีย และมองโกเลีย เข้าสู่ประเทศจีน และตั้งหลักแหล่งอยู่แถบลุ่มแม่น้ำเหลือง (แม่น้ำฮวงโห) เมื่อราว 3,000 ปีมาแล้ว ในมณฑลไกวเจา สุนหน่า กวางสี และมณฑลยูนนาน จนกระทั่งประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 17 ราชวงศ์แมนจู มีอำนาจในประเทศจีนกษัตริย์จีนในราชวงศ์แมนจู ได้เปลี่ยนนโยบายมาปราบปรามม้ง เพราะเห็นว่าม้งผู้ชายส่วนใหญ่มีรูปร่างหน้าตาคล้ายกับคนรัสเซีย ม้ง จึงได้อพยพถอยร่นลงมาทางใต้ และกระจายเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลับขึ้นอยู่บนที่สูงในแคว้นสิบสองจุไทย สิบสองปันนา และอีกกลุ่มได้อพยพไปตามทิศตะวันออกเฉียงเหนือของลาวบริเวณทุ่งไหหินเทียนเบียนฟู โดยมีหัวหน้าม้งคนหนึ่ง คือ นายพลวังปอ ได้รวบรวมม้ง และอพยพเข้าสู่ประเทศไทยเมื่อประมาณ พ.ศ. 2400 เศษ เป็นต้นมา

ปัจจุบันชาวม้งส่วนใหญ่ในประเทศไทย ตั้งถิ่นฐานอยู่ตามภูเขาสูงหรือที่ราบเชิงเขาในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน แพร่ ลำปาง กำแพงเพชร เลย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย และตาก มีจำนวนประชากรทั้งสิ้นประมาณ 151,080 คน

วิถีชีวิต

ในอดีตม้งอาศัยอยู่บนภูเขา หรือยอดเขาเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่รู้จักการทำการเกษตรเพื่อเศรษฐกิจ แต่จะทำการเกษตรเพื่อยังชีพสำหรับรับประทานในครัวเรือนโดยไม่มีการซื้อขายด้วยเงินตราและใช้การแลกเปลี่ยนกันด้วยสิ่งของเท่านั้น นอกจากนี้ ม้งยังมีวิถีชีวิตที่ยากลำบากมาก เพราะมีความคิดว่าต้องมีลูกเยอะๆ เพื่อตัวเองจะได้สบายในบ้านปลายของชีวิต

จากคำกล่าวที่ว่า การศึกษาทำให้คนเปลี่ยน ซึ่งจากคำกล่าวนี้ เป็นคำกล่าวที่เป็นจริง และเห็นได้ชัดเจน จากอดีตม้งไม่นิยมเรียนหนังสือ เนื่องจากม้งต้องตรากตรำทำงานหนักในไร่เป็นส่วนใหญ่ จึงไม่เห็นความสำคัญในเรื่องการศึกษา แต่เมื่อรัฐบาลนำการศึกษาเข้ามาพัฒนาเยาวชนม้งตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทำให้สังคมม้งเริ่มเปลี่ยนไป คือ ม้งเริ่มปล่อยลูก ๆ ให้ไปเรียนหนังสือทำให้ได้รับการศึกษาตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเติบโตใหญ่ โดยเยาวชนม้งบางคนเรียนจบในระดับที่สูง มุ่งงานทำที่ดีๆ และได้สัมผัสกับความเจริญของเทคโนโลยีมากขึ้นแต่ผลของความเจริญทางเทคโนโลยีดังกล่าวกลับก้ำก่ายเข้ามาในตัวพวกเขา และทำให้วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชนเผ่าเสื่อมหายไป จึงเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้เยาวชนม้ง บางกลุ่มลืมนามสกุลของตัวเอง ลืมวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของตัวเองไป หรือไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาของตัวเองได้อย่างที่ควร

